

Document de Fapaes pel debat i l'acció sobre:

TUTORIES, FAMÍLIES I ACOMPANYAMENT DE L'ALUMNE

Famílies i centres educatius hem de treballar en equip. Això és quelcom que tots tenim ben clar. Sabem que d'una bona comunicació, d'un contacte freqüent i d'una autèntica confiança mútua, en surten millors resultats. L'objectiu és sempre que els nostres fills i filles se sentin acompanyats durant la seva etapa escolar, des del punt de vista acadèmic, personal, emocional i social.

En aquest treball en equip, la tutoria hi juga un paper cabdal. Prengui una forma o una altra, considerem que l'acompanyament tutorial és una peça clau per assolir l'èxit escolar i el benestar de l'alumne en aquesta època tant complexa de la vida com és l'adolescència. Val la pena, doncs, vetllar per una tutoria de qualitat.

Elements que necessaris per assolir aquests objectius:

A continuació llistem un conjunt de valoracions, propostes i idees, recollides a partir de les reunions i opinions arribades de les famílies, que des de Fapaes posem sobre la taula amb la intenció d'aportar aquests elements i generar un debat que esperem que ens permeti avançar en fer més humana i de més qualitat l'educació del nostre país.

El tutor ha de conèixer prou bé l'alumne i la seva situació familiar

- Seria convenient que el tutor conegués bé com és cada alumne més enllà del seu expedient acadèmic (quines coses li agraden més, hobbies, esports, preocupacions, situació familiar, què voldria fer en el futur, etc) des del principi de curs; a través, a tall d'exemple, de fer una reunió individual amb ell a l'inici del curs i a ser possible una a final de curs per revisar tot com ha anat i quines orientacions poden ajudar-lo més.
- Hem conegut que hi ha tutors que no arriben a tenir ni una assignatura amb l'alumne, i tot i així són responsables de la seva tutoria, per tant segur que no coneixen prou l'alumne ni els seu comportament a l'aula. Això no hauria de succeir, perquè és evident que llavors no es pot fer un acompanyament adequat de l'alumne, ni veure bé aspectes personals i acadèmics sobre els quals convingui actuar.
- L'assetjament escolar és un fenomen que malauradament existeix en les nostres escoles. En el centre educatiu els tutors són els que haurien de poder detectar, ajudar i fer un seguiment dels casos que puguin aparèixer. Un bon coneixement de l'alumne permetrà identificar i gestionar més ràpidament i més eficaçment aquestes situacions

- Coneixent bé l'alumne, el tutor tindrà més informació i criteris per requerir o que els serveis de l'EAP l'assisteixin, o que per exemple, se li faci un pla individualitzat, o que se li busqui reforç escolar, o que se li expliquin tècniques d'estudi, etc.
- Els tutors dels últims cursos de cicle són els més adequats per ajudar a l'alumne i a la família a descobrir i identificar els possibles habilitats, talents i virtuts que té de cara a orientar-lo en els estudis i opcions formatives i professionals futures.
- En casos d'alumnes de famílies desfavorides econòmicament, el tutor és el que hauria de fer saber de forma activa a la direcció del centre, casos com que l'alumne no té tots els materials acadèmics necessaris o que l'alumne no assisteix a les sortides i excursions programades, tant les acadèmiques com les lúdiques per raons econòmiques.
- Els centres haurien de tenir molt en compte certes situacions familiars dels seus alumnes com per exemple la dels que tenen pares separats, en aspectes relatius a com comunicar-se i reunir-se amb el progenitors, si duplicar o no els butlletins de notes, etc. Són els tutors els que més fàcilment poden conèixer aquestes situacions.
- Pensem que és molt important assegurar que el centre té un bon protocol intern per tal que el nou tutor que tindrà l'alumne en el curs següent disposi d'una bona informació per fer una bona tutoria i acompanyament de l'alumne. I això és sobretot important quan l'alumne passa de 6è curs de primària a primer curs de l'ESO.
- Coneixem exemples de centres on cada alumne té dos tutors simultàniament – tutor de classe i tutor personal - i que han valorat molt positivament aquesta pràctica quant a fer un bon acompanyament i orientació de l'alumne. Per a casos d'alumnes amb situacions personals i emocionals complexes també fora interessant aprofundir en les experiències que s'han fet en alguns centres de que aquell alumne tingui una persona ("tutor master") de referència al centre al llarg de tota la seva etapa escolar.

Tutor i família han de poder comunicar-se fàcilment :

- Moltes vegades els tutors només es reuneixen una sola vegada en tot el curs (o ni això) amb la família per parlar de l'alumne i els seus estudis, sovint a corre-cuita i per telèfon o per mail i a vegades cap a final de curs. Cal trobar formules per tal de que pugui haver-hi una reunió de tutoria (tutor amb famílies) com a mínim cada trimestre, tot i que l'alumne pugui estar tenint bona actitud i bon rendiment acadèmic.
- Sabem que sovint hi ha tutors que es queixen de que no els queden prou hores per fer aquestes reunions amb les famílies o no les consideren importants. Insistim en que cal que les direccions del centres, els sindicats i la Conselleria han de trobar mecanismes per assegurar que els tutors tenen suficient temps per a tots aquests aspectes.

- Hem detectat també que hi ha tutors que només accepten hores de reunió amb mares i pares en horari lectiu o laboral normal (entre les 8h i les 17h) ,i hi ha pares que no es poden permetre deixar la seva feina en aquest horari. Cal novament trobar la manera amb les direccions dels centres, els sindicats i la Conselleria de tenir aquesta flexibilitat i que no quedin perjudicades les reunions amb les famílies
- Hi ha casos en que no arriba bé ni a temps a les famílies la comunicació de sancions i “partes” per mal comportament de l'alumne . Pensem que cal assegurar uns protocols mínims de comunicació que garanteixin que la família sap el que passa amb el seu fill sense gran demora i així es pot iniciar més ràpidament la correcció del problema.
- Ens consta també que hi ha famílies que no col·laboren en aquest procés i per exemple no assisteixen sistemàticament a les reunions que proposen els tutors. Per aquestes situacions és important que els tutors coneguin el procediment a seguir per tal de comunicar-ho i fer-ho saber als ens que correspongui i es mirin de solventar aquests casos el més aviat possible.

Informació que han de saber i tenir les famílies

- Considerem molt important fer la reunió informativa de principi de curs amb les famílies ben a l'inici del curs. Convindria també que es passi per escrit a les famílies els temes que s'hi han explicat per aquells que no hi han pogut assistir.
- En aquesta reunió informativa de principi de curs cal que quedin ben clars com a mínim els següents aspectes:
  - Horaris, les assignatures, continguts, nom dels docents, i les sortides (i els seus imports i formes de pagament), materials a comprar (llibres, PCs, etc),
  - Si hi ha assignatures optatives, quines són i com s'escullen
  - Sistema d'avaluació, tipus d'exàmens i horaris, treballs que puntuen, etc.
  - Plantejament sobre els deures i quin seguiment i avaluació se'n farà.
  - Normes i pautes del centre, de l'aula i del curs a tenir en compte (ús del mòbil, etc)
  - Sistema de sancions i càstigs i la seva comunicació
  - Forma de contactar amb el tutor/s depenent importància i urgència (agenda escolar, telèfon, mail, aplicatius, plataformes, etc). Com seran les reunions de tutoria.
  - Forma de contactar amb el cap d'estudis, coordinador pedagògic i amb el director del centre i si fos el cas amb l'inspector de Serveis Territorials.
  - Web del centre i com les famílies poden usar-la i on s'hi toba el projecte educatiu i les Normes d' Organització i Funcionament del Centre.

- Pautes per a que les famílies puguin facilitar i ajudar als seus fills a estudiar i aconseguir que tot vagi bé.
  - Aspectes relatius a com contactar l'Ampa i als seus serveis.
- És molt important que sobretot en els cursos de final de cicle com és el 4art de l'ESO, les famílies i l'alumne rebin informació i recomanacions generals i particularitzades (en reunions de tutoria per exemple) d'orientació sobre quins camins i opcions pot seguir l'alumne.

La reunió entre el tutor i la família

Aquesta és la forma principal de comunicació i seguiment i considerem que com a mínim s'hauria de fer trimestralment (independentment del resultat acadèmic de l'alumne) i en elles s'haurien de cobrir els següents aspectes:

ASPECTES ACADÈMICS

Informacions que cal esperar que ens aportí el tutor/a:

▶ Resultats acadèmics (notes) de les diferents matèries (malgrat no siguin les que el tutor/a imparteix).	☐
▶ Motius d'aquests resultats, sobretot en el cas que no siguin positius. Dificultats concretes que té el nostre fill/a en alguna matèria.	☐
▶ Actuacions que té previstes el centre per ajudar el nostre fill/a a millorar. Si és necessari, proposta de Pla de Suport Individualitzat (PI).	☐
▶ Propostes concretes sobre com podem ajudar-lo des de casa.	☐
▶ Acompliment i qualitat en el lliurament dels deures i treballs encarregats.	☐
▶ Ús que fa de l'agenda.	☐
▶ Nombre d'absències i impuntualitats que té (si s'escau).	☐
▶ Informació sobre aspectes disciplinaris (per exemple, expedients o "partes").	☐

ASPECTES PERSONALS

Informacions que cal esperar que ens porti el tutor/a:

▶ Reunions i xerrades que el tutor/a ha tingut amb el nostre/a fill/a i com han anat.	☐
▶ Actitud durant la classe i en les estones fora de l'aula (pati, sortides, ...).	☐
▶ Grau d'implicació en dinàmiques escolars: delegat de classe, mediació de conflictes, participació en projectes i comissions ...	☐
▶ Habilitats detectades, més enllà de les relacionades amb les matèries curriculars.	☐
▶ Interessos expressats, més enllà dels relacionats amb les matèries curriculars.	☐

ASPECTES EMOCIONALS I SOCIALS

Informacions que cal esperar que ens porti el tutor/a:

▶ Estat emocional que mostra habitualment al centre (content, trist, segur, preocupat, nerviós, agressiu, relaxat...).	☐
▶ Actuacions que té previstes el centre (si s'escau) per ajudar el nostre fill/a a millorar aquest estat emocional i propostes sobre com podem ajudar-lo des de casa. Si és necessari, definir un pla.	☐
▶ Tipus i qualitat de les relacions amb els companys i companyes, i impacte que tenen en el seu benestar emocional.	☐
▶ Grau d'integració en el grup de la classe i, en general, en el centre. Dificultats detectades.	☐
▶ Diversitat funcional i necessitats educatives especials. Si s'escau, com tracta el centre aquests temes i què es proposa pel cas del meu fill/a.	☐

APORTACIONS DE LA FAMÍLIA

Informacions que recomanem donar:

▶ Amb quins ànims va cap a l'escola i amb quins en torna habitualment.	☐
▶ La visió, opinió i valoració que té del centre i que ens transmet a casa.	☐
▶ El comportament que té a casa i trets significatius del seu caràcter.	☐
▶ Les habilitats i capacitats que té i pot ser valuós que el centre conegui.	☐
▶ Activitats extraescolars, esportives que fa i hobbies que té.	☐
▶ Relacions que té fora de l'escola: en les activitats extraescolars, amb grups d'amics ...	☐
▶ Situacions familiars que puguin afectar l'aprenentatge i que estiguem disposats a compartir amb el tutor/a (separacions, malalties, problemes econòmics, relació amb els germans...).	☐

ACABAMENT DE LA REUNIÓ

Punts a tenir en compte:

▶ Acabar amb una idea clara de què podem fer des de casa.	☐
▶ Reconfirmar quines accions concretes es faran des del centre i en quines dates.	☐
▶ Fer preguntes i expressar dubtes sobre el funcionament del centre, si els tenim.	☐
▶ Felicitar l'equip de professors/es, o transmetre'ls les nostres inquietuds si s'escau.	☐
▶ Demanar de parlar amb algun altre professor/a o membre del centre si ho considerem necessari.	☐
▶ Preguntar quan serà la propera reunió de tutoria.	☐

A part d'aquestes reunions trimestrals entre tutor i família. Altres aspectes en els que cal posar èmfasi serien:

- L'agenda escolar en molts casos és una eina molt útil i pràctica per comunicacions breus com la de demanar reunió al tutor, saber deures, etc. Cal que els tutors clarifiquin quin ús li volen donar i com les famílies poden aprofitar-ho.
- El tutor també ha de clarificar quines altres vies hi ha de comunicació amb ell per part de la família en cas de que sorgeixi la necessitat.
- El butlletí de notes trimestral a part de tenir els resultats quantitatius, hauria de tenir sempre comentaris escrits de cadascun dels docents de cada assignatura fent recomanacions de com seguir i deixant-hi molt clar si s'han de recuperar assignatures i fer exàmens extraordinaris i tornar a presentar deures per exemple, per tal d'evitar confusions.
- L'entrega de notes de final de curs (siguin quins siguin els resultats) hauria de fer-se en una reunió presencial on hi hagi el tutor, l'alumne, i la família per tal de poder explicar bé que cal fer, donar recomanacions, fer preguntes directament, poder resoldre dubtes concretes, proposar què treballar a l'estiu i orientar el futur de l'alumne el millor possible.

- Recordem a les famílies la importància de mantenir una relació constructiva i un alt esperit de col·laboració amb els professionals del centre, respectant sempre les responsabilitats que són de cadascú.

Fapaes
28 setembre 2018

Notes:

*aquestes propostes estan més plantejades per a alumnes i famílies d'educació secundària que de primària tot i que la majoria d'elles són vàlides per ambdues

**per raons pràctiques en molts casos s'ha fet servir el gènere masculí en aquest text